

2021

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ОД РАБОТЕЊЕТО НА АСОЦИЈАЦИЈА
ЗА Е-ТРГОВИЈА НА МАКЕДОНИЈА

ЈАНУАРИ 2021 - ДЕКЕМВРИ 2021

www.ecommerce.mk

Содржина

Воведно обраќање	2
Благодарност	4
Нашата работа во 90 секунди	5
Иницијатива “Ecommerce4all” (Е-трговија за сите) поддржан од USAID	6
Беџ за верификуван е-трговец [јануари 2021]	7
#5 Learn-a-thon “Growth Hacking & KPI Driven Marketing” [февруари 2021]	8
Регистар на е-трговци [март 2021]	9
Видео за борба против сивата економија [март 2021]	10
Пет успешни приказни во е-трговијата [март - мај 2021]	11
„Shescommerce. Иновирај и инспирирај: започни со своја е-продавница“ [март 2021]	12
Четврто годишно собрание [април 2021]	14
Прв виртуелен хакатон „Хакирај ја сивата економија во е-трговија“ [мај 2021]	15
Втор регионален eTrade for Women Masterclass во соработка со UNCTAD [јуни 2021]	17
#1 Afterwork сесија, 2021: „Да зборуваме за ГДПР во е-трговијата“ [јули 2021]	19
Иницијатива “Agri e-commerce” [август 2021 - март 2022]	21
Четврта годишна конференција за е-трговија [ноември 2021]	22
Годишна анализа за е-трговија [ноември 2021]	24
Регионална веб платформа за е-трговија за ЦЕФТА регионот [ноември 2021- април 2023]	26
#2 Afterwork предновогодишна сесија, 2021: „5 маркетинг резолуции за 2022“ [декември]	28
Останати активности на АЕТМ во 2021	30
Учество на настанот “Transforming Systems - Creating the Future” [февруари 2021]	30
Средба со МФ и стопанските комори за Стратегијата за реформа на даночниот систем за периодот од 2021-2025 [април 2021]	31
Меморандум за соработка со Агенција за заштита на лични податоци [мај 2021]	32
Меморандум за соработка со ДПИ [јули 2021]	33
Меморандум за соработка со ИДУЕП [август 2021]	34
Учество во новиот годишен извештај за е-трговијата во Европа - “European E-commerce Report 2021” [септември 2021]	35
Учество во иницијативата за унапредување на фриленсерството во рамки на проектот “Reconomy” [октомври 2021]	37
АЕТМ во медиумите	38
Членови во АЕТМ и поддржувачи на е-трговијата	40

Воведно обраќање

Како македонска асоцијација која ја претставува и застапува е-трговијата во Република Северна Македонија, заедно со сите засегнати страни се залагаме за трасирање и олеснување на патот кон поголем раст и развој на овој значаен и просперитетен сектор. За таа цел реализираме бројни проекти, иницијативи и активности кои се дел од годишниот план и програма.

Сите иницијативи и проекти кои ги реализира Асоцијацијата за е-трговија се базирани на состојбата, предизвиците, мапираните бариери и потребите на членките и пазарот, а се имплементираат благодарение на членките и компаниите, како и интернационалните организации кои ги поддржуваат и со тоа придонесуваат за развој на македонската е-трговија, а секако благодарение и на одличниот и динамичен тим кој ја дели истата визија и е секогаш подготвен за нови иницијативи кои ќе дадат импакт и ќе бидат сработени со многу енергија и ентузијазам. Годишниот извештај содржи краток осврт на реализираните иницијативи и проекти како и на започнатите нови проекти кои се во тек на реализација.

Сработеното, улогата и придонесот на АЕТМ уште повеќе дојдоа до израз за време на пандемијата. Горди сме на постигнатото, но има уште многу предизвици пред нас. Е-трговијата има навистина голем потенцијал, а кај нас се уште сме на самите почетоци на отклучување на тој потенцијал. Потребно е да се работи на зајакнување и унапредување на дигиталните вештини, едукација на пазарот, кревање на свеста, градење на доверба, намалување на неформалната економија која креира нелојална конкуренција, дигитализирање на процесите, унапредување на доставата и платежните солүции и сл. Имаме многу работа како на страната на побарувачката (населението) така и на страна на понудата (македонските компании) која треба да се унапредува.

Пандемијата значајно го поттикна растот на е-трговијата. За разлика од порано, е-трговијата повеќе не претставуваше избор туку неопходност за време на пандемијата. Како продажен канал, е-трговијата одигра исклучително важна улога во општеството, овозможувајќи безбеден пристап на потрошувачите до стоки и услуги во време кога беа воспоставени ограничувања и рестриктивни мерки за заштита на здравјето на луѓето. Истовремено е-трговијата претставуваше основен начин за адаптација на бизнисите со цел да го одржат бизнисот, да компензираат за падот во продажбите на физичките локации и да придобијат нови клиенти. Како резултат на тоа, онлајн продажбата забележа исклучителен раст.

Значајно се промени и структурата на реализирани трансакции онлајн во полза на домашните е-трговци. Во првите 9 месеци од 2021 се отвориле околу 200 нови е-продавници. Ако од вкупната вредност пред пандемијата помалку од половина се слеваше кон домашни е-трговци, сега веќе учествуваат со 79% или вкупно 215,2 милиони евра се слеале кон домашни е-трговци во првите девет месеци 2021. Во текот на 2020 забележавме трицифрени стапки на раст во вредноста на реализираните трансакции со домашни картички кон домашни е-трговци, а едно од главните прашања кога станува збор за понатамошниот развој на е-трговијата беше дали овој раст ќе се задржи, со кое темпо ќе продолжи понатаму? Согласно најновите податоци на Народната Банка на РСМ растот продолжува и е охрабрувачки за македонската е-трговија - во првите 9 месеци од 2021 година вкупната вредност на онлајн трансакции зебележа раст од 68% споредено со минатата година истиот период, а вредноста кон домашните е-трговци зебележа раст од 83.4%. Сепак како што речиси секогаш

посочуваме, треба да се има предвид дека во овие статистики се земени сите реализирани трансакции онлајн, вклучително и оние за плаќање сметки.

Според последните податоци од Државниот завод за статистика, бројот на е-купувачи како процент од интернет корисниците во 2021 се зголемил на 46.1%, споредено со 2020 година кога 40% од интернет корисниците правеле онлајн нарачки. Иако се забележува раст од 15.5% во бројот на онлајн купувачи како процент од интернет корисниците, истиот не е значајно поголем во 2021 односно е приближно ист како и минатите години, што говори дека имаме уште долг пат и македонската е-трговија расте и се развива но далеку од посакуваното темпо споредено со темпото на земјите од регионот.

Екосистемот на е-трговијата е комплексен, ако се стремиме кон побрз напредок и развој на истиот, потребна е интердисциплинарност, холистички пристап и придонес од сите засегнати страни вклучително од владините институции, од компаниите, од сите поврзани сектори, од невладините организации, од донаторите, како и од сите поединци инволвирани во е-трговијата.

Денес, нашата способност да мислиме “пост-COVID” и да се подготвиме за свет во кој технологијата и иновациите се подобро искористени е клучна за да можеме да креираме подобра иднина. **По забрзаниот раст предизвикан од COVID-19 пандемијата, предизвикот кој останува е да се задржи овој раст и да се искористи моментумот со цел да се забрза трансформацијата кон дигитално и смарт општество, да се искористат предностите на дигиталната економија и е-трговијата како интегрален дел од истата.**

Продолжуваме и понатаму посветено и со многу ентузијазам, заедно со сите засегнати страни, да работиме, да го искористиме овој неповторлив период за забрзување на трансформацијата, дигитализацијата и е-трговијата во нашата земја.

Д-р Нина Ангеловска
Претседател, Асоцијација за е-трговија на Македонија

Благодарност

Асоцијацијата за е-трговија на Македонија изразува благодарност на сите членки кои ја препознаваат работата и придонесот на Асоцијацијата кон подобрување на климата за водење е-трговија, кон кревање на свеста за значајноста и потенцијалот на е-трговијата, кон идентификување на бариерите и постојано вложување напори за нивно отстранување, како и кон креирање на содржини и ресурси за информирање и едукација на сите засегнати страни.

Посебна благодарност до Mastercard кој како генерален партнер на Асоцијација за е-трговија на Македонија ја поддржува нејзината работата од самите почетоци, а со чија поддршка се реализираат бројни иницијативи како што се годишните извештаи од анализата на е-трговијата, годишната конференција за е-трговија, првиот хакатон за сузбивање на сивата економија во е-трговија и други.

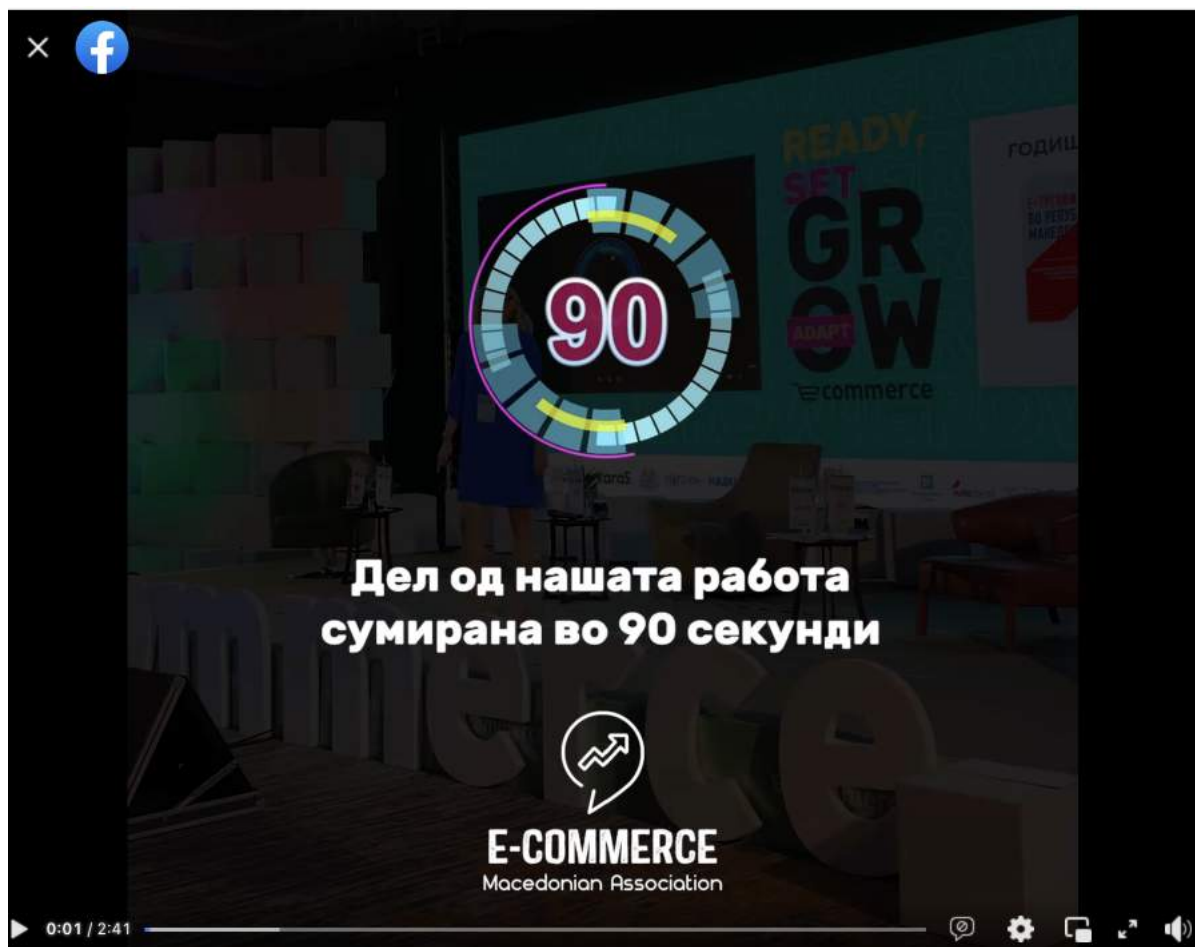
Тимот на АЕТМ изразува благодарност и до сите поддржувачи и партнери на бројните прокети и иницијативи кои се реализираат со поддршка од приватниот сектор. Благодарност до А1 Македонија, Касис, Хаселт, Халк Банка, Пејтен, Кара5, Пивара Скопје, Иуте Кредит, Фонд за иновации и технолошки развој, Комерцијална Банка, Еуролинк Осигурување, Еко Логистик Сервис, Ред Бул Македонија, Винарија Тиквеш, НЛБ Банка, Ендава, Национална Агенција за Европски Образовни Програми и Мобилност, Кликни Јади и други кои поддржаа дел од иницијативите реализирани во текот на 2021, составен дел од овој Годишен извештај за работата на АЕТМ 2021.

Благодарност и до интернационалните развојни агенции и донори кои ја препознаваат и поддржуваат работата на АЕТМ - USAID кои преку нивниот Проект за развој на деловниот екосистем ја поддржаа иницијативата „Е-трговија за сите“ (анг. “Ecommerce4All” - www.ecommerce4all.mk); IME (Програмата за зголемување на пазарната вработливост) кои ја поддржуваат имплементацијата на иницијативата на АЕТМ креирана да ги зајакне дигиталните вештини на македонските земјоделци и да им отвори можност за раст на нивниот бизнис преку е-трговија (анг. “Agri e-commerce”); Swiss EP (Швајцарската програма за претприемништво) која овозможува поддршка преку поврзување со странски експерти и реализирање едукативни активности за развој на дигиталните вештини; УНКТАД (Конференција на ОН за трговија и развој) и нивнијата иницијатива Е-трговија за жени (анг. “eTrade for Women”) во која Претседателката на АЕТМ, д-р Нина Ангеловска е назначена за жена-амбасадор и со која АЕТМ ги ко-организираше регионалните настани за вмрежување и унапредување на дигиталните вештини на жените-претприемачи т.н. “eTrade for Women Masterclasses for the Balkans”; како и Германското друштво за интернационална соработка GIZ со чија поддршка македонската платформа Ecommerce4all.mk ќе стане достапна за сите земји од CEFTA регионот преку проектот “Регионална платформа Е-трговија за сите”.

Нашата работа во 90 секунди

Работиме напорно, посветено, со многу ентузијазам и предводени од желбата да придонесеме за елиминирање на пречките кои стојат на патот за забрзан раст и развој на македонската е-трговија. Дел од работата ја сумираше претседателката на АЕТМ, Нина Ангеловска во 90 секунди на Четвртата годишна конференција за е-трговија.

Погледнете го целото видео [на овој линк](#).

Иницијатива “Ecommerce4all” (Е-трговија за сите) подржан од USAID

Иницијативата „Ecommerce4All” која се имплементираше со поддршка на Проектот на УСАИД за развој на деловниот екосистем во текот на 2020 и првата половина на 2021 година се реализираше како одговор на мапираните бариери за раст и развој на е-трговијата во Република С. Македонија во Извештајот за анализа на е-трговија од 2018 година. Иницијативата се состоеше од 3 делови - (1) развој на веб платформа www.ecommerce4all.mk, (2) одржување на 5 learn-a-thon тренинзи за развој на дигиталните вештини на постоечките е-трговци на различни релевантни теми поврзани со е-трговија и (3) поддршка на 40 ММСП да отворат дополнителен канал за продажба - своја е-продавница во рамки на локална маркетплејс платформа или самостојно. Со оваа иницијатива АЕТМ поддржа над 315 мали и средни компании и се вклучи во напорите за подигнување на свеста и зголемување на понудата за е-трговијата во нашата земја.

Во текот на 2021, во рамки на проектот “Е-трговија за сите” беа лансирани [Беџот за верификуван е-трговец](#) и [Првиот регистар на е-трговци](#) во соработка со петте банки кои нудат е-трговија, како и беше изработено [едукативно видео за штетните последици од сивата економија во е-трговијата](#). Исто така беше организирана петтата learn-a-thon тренинг сесија за зајакнување на дигиталните вештини и беа објавени 5 видеа со успешни македонски е-трговци, со цел да се охрабрат што повеќе компании да се вклучат во е-трговијата.

Подетални информации за овие активности во рамки на иницијативата “Е-трговија за сите”, може да се погледнат во продолжение.

Беџ за верификуван е-трговец [јануари 2021]

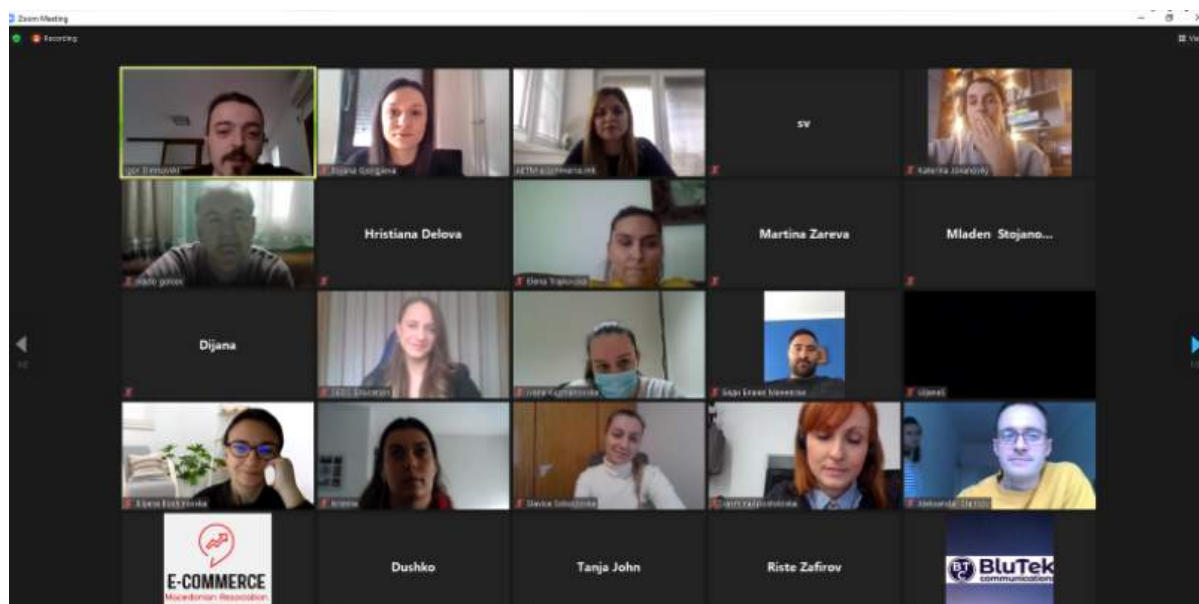
Во рамки на иницијативата “Е-трговија за сите”, АЕТМ лансираше т.н. [„Беџ за верификуван е-трговец”](#), кој што претставува визуелна ознака која се поставува на веб страниците на домашните е-продавници и кој овозможува јасна дистинкција на онлајн продавниците кои се регистрирани субјекти и ги исполнуваат основните правила и законски прописи од останатите онлајн продавници кои не се целосно усогласени или пак воопшто не се регистрирани и се дел од сивата економија. Беџот е поставен само кај е-трговците кои самостојно аплицирале за ваков беџ за верификација, а во исто време ги поминале соодветните проверки од АЕТМ за неопходни регулативи и обврски за работењето во е-трговијата.

Беџот за верификација, има за цел да ги доближи до граѓаните онлајн продавниците кои ги исполнуваат неопходните регулативи за работење во е-трговијата и да одигра едукативна улога за компаниите кои работат со е-трговија односно да ги мотивира постоечките е-трговци да ги имплементираат сите правила и прописи во своето работење.

Главна причина за започнување со оваа активност е потребата за зголемување на довербата во онлајн продавниците од една страна, но и потребата за зголемување на свеста кај купувачите и правење разлика помеѓу регистрирани е-трговци и нерегистрирани субјекти кои учествуваат во онлајн продажбата (како дел од сивата економија) и претставуваат нелојална конкуренција за регистрираните е-продавници.

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

#5 Learn-a-thon “Growth Hacking & KPI Driven Marketing” [февруари 2021]

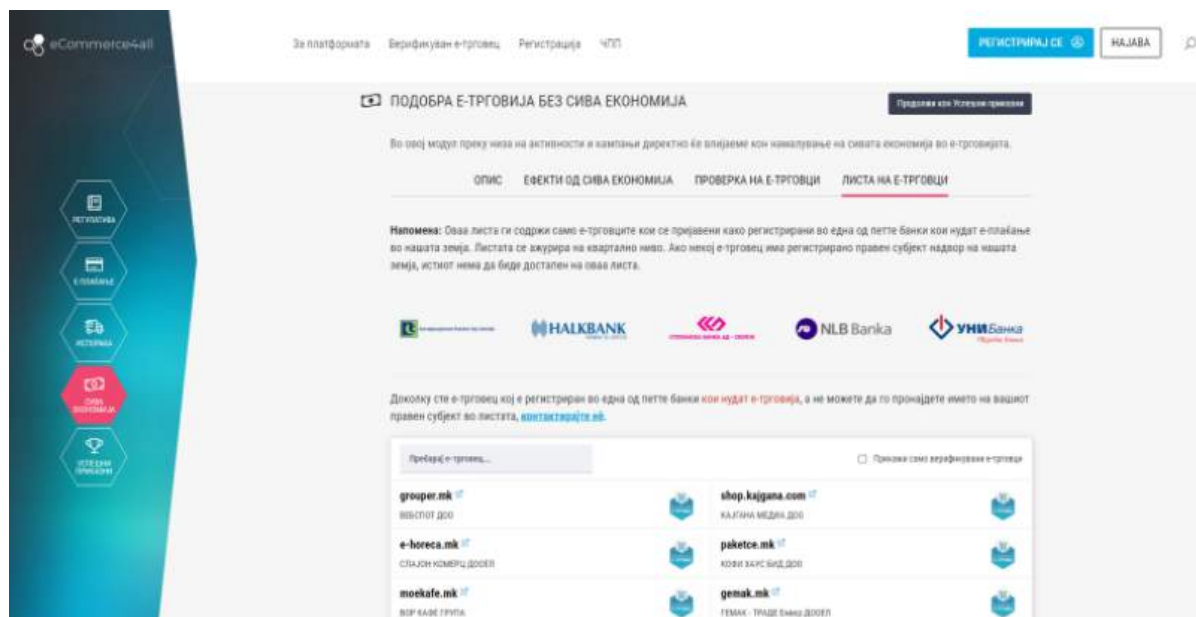
Како дел од серијалот едукативни обуки, на 09.02.2021 и 10.02.2021 го реализиравме последниот од петте Learn-a-thon тренинг сесии на тема “Growth Hacking & KPI Driven Marketing” во соработка со SEDC и NewMediaMK. На овој едукативен тренинг земаа учество 35 учесници од различни домашни компании. Тие во текот на двата дена заедно со предавачите го разгледаа growth hacking како дел од маркетинг еко-системот и се фокусираа на практични примери за мерење на маркетинг кампањите и користење на податоците за реализација на успешни конверзии преку performance based marketing.

Во текот на првиот ден од обуката кој го предводеше специјалистот за дигитален маркетинг во SEDC Игор Димковски, учесниците се запознаа со општиот дел на growth hacking т.е како тој всушност претставува spoj на огромен број на техники за раст.

Вториот ден од обуката го предводеше основачот на NewMediaMK, Дарко Булдиоски кој навлезе подлабоко во проблематиката на performance based marketing и за самите индикатори на успешност (KPI's).

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Регистар на е-трговци [март 2021]

Во текот на 2021 година, како дел од веб платформата ecommerce4all.mk која на едно место ги содржи сите потребни информации за започнување и водење на бизнис во е-трговија, беше лансиран модул посветен на сивата економија во чии рамки се креираше и објави [првиот онлајн регистар на е-трговци](#), кој ги содржи сите онлајн продажни места, кои што се регистрирани во една од петте банки во нашата земја кои што нудат е-трговија, односно процесирање на онлајн трансакции. Воедно, ваквиот регистар беше една од препораките во Извештајот од анализата на е-трговијата во 2018 година.

Онлајн регистарот на е-трговци, кој беше изработен во соработка со петте банки кои што нудат е-трговија, има за цел да ја зголеми информираноста на купувачите и нивната заштита, да им овозможи лесно да направат разлика помеѓу регистрирани е-трговци и нерегистрирани субјекти кои учествуваат во онлајн продажбата и да ја намали можноста за купување од непроверени онлајн продавачи и учество во сивата економија.

Регистарот на е-трговци се ажурира на квартално ниво со помош на податоците кои ги доставуваат 5-те банки кои нудат е-трговија во државава, односно Комерцијална Банка АД Скопје, НЛБ Банка АД Скопје, Стопанска Банка АД Скопје, Уни Банка АД Скопје и Халк Банка АД Скопје.

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

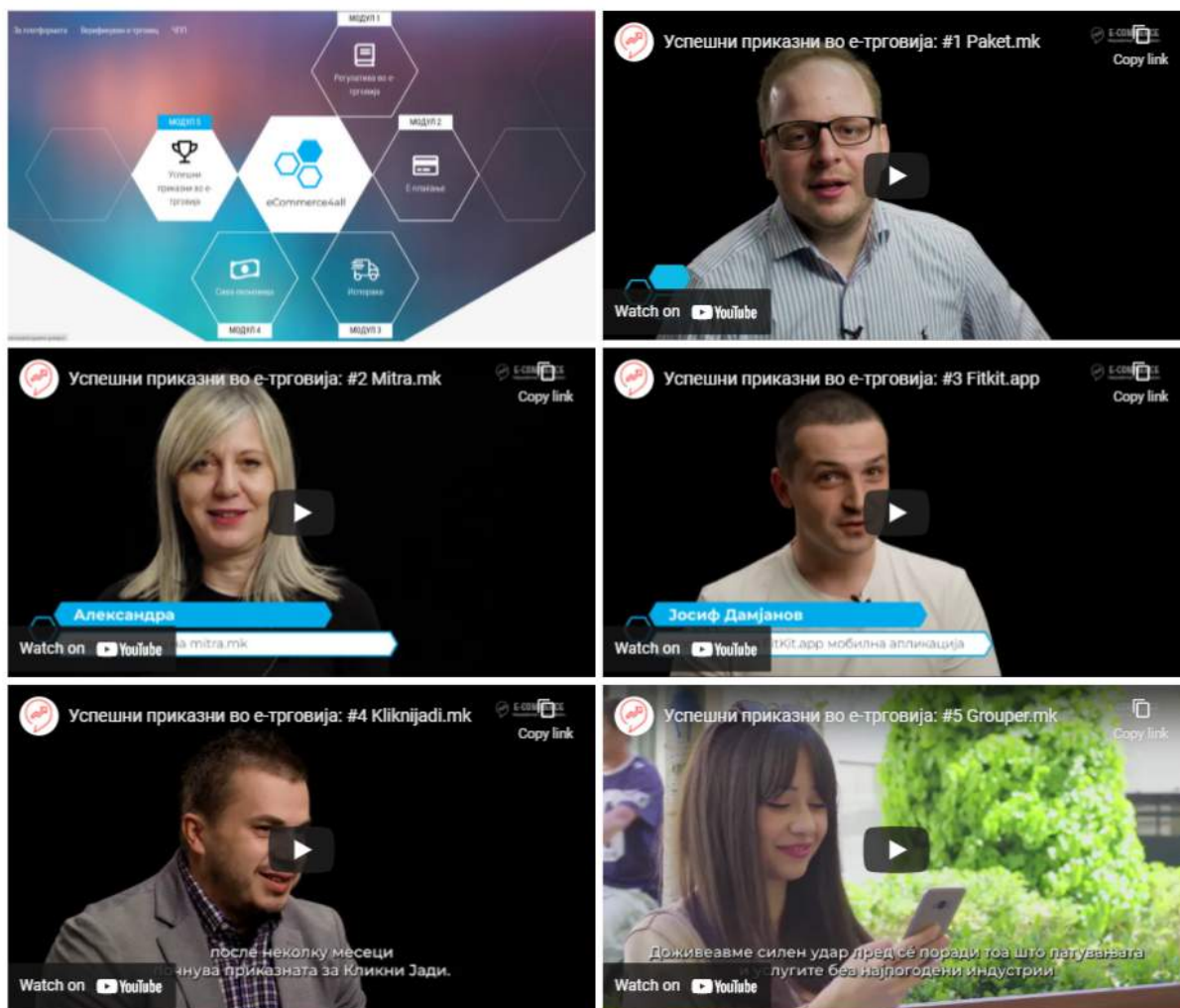
Видео за борба против сивата економија [март 2021]

Покрај регистарот на е-трговци, во рамки на овој модул беше изработено и едукативно видео за борба против сивата економија кое е поставено на самата веб платформа ecommerce4all.mk и на youtube каналот на АЕТМ. Дополнително, видеото беше промовирано на социјалните медиуми со цел да се достигне поголема видливост. Целта на видеото беше преку едукативна видео кампања да се прикаже штетноста на сивата економија за целото општество.

Видеото може да се погледне [на овој линк](#).

Пет успешни приказни во е-трговијата [март - мај 2021]

Дел од платформата eCommerce4All.mk е и модулот посветен на успешните приказни од успешни е-трговци во нашата земја - сè со цел да се мотивираат и охрабрат што повеќе бизниси да започнат и/или отворат нов продажен канал во областа на е-трговијата, како директно би влијаеле и на зголемување на понудата. Видеата беа поставени на Youtube каналот на Асоцијацијата и беа промовирани на социјалните медиуми со цел да се достигне поголема видливост во јавноста. Видеата можат да се погледнат [на следниот линк](#).

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

„Shecommerce. Иновирај и инспирирај: започни со своја е-продавница“ [март 2021]

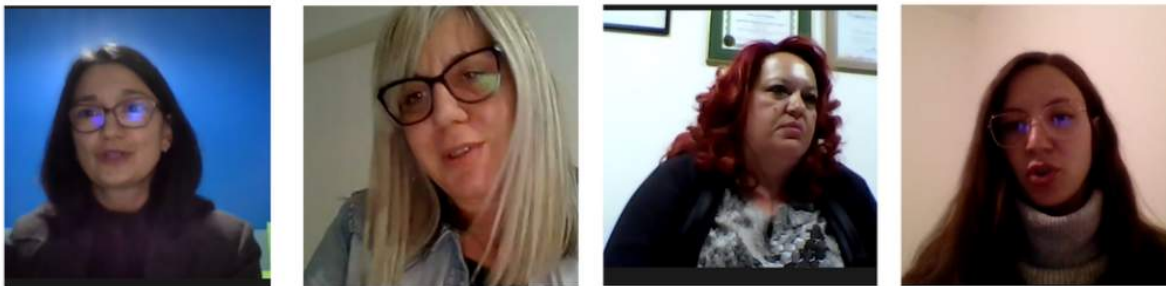

Со повеќе од 60 присутни, заедно со CEED Hub на 09.03.2021 го одржавме онлајн настанот по повод меѓународниот ден на жената на тема “SheCommerce. Иновирај и инспирирај: Започни со своја е-продавница”.

Бизнисите на четирите панелистки кои беа дел од овој настан имаат различни позадини и се дел од различни дејности, но сите имаа една цел – да покажат дека и во Македонија постојат бројни примери за успешни дигитални бизниси кои се предводени од жени.

Со воведно обраќање настанот беше отворен од страна Шенон Ранјон (десно), шеф на одделот за политики и економија при американска амбасада во Скопје. Покрај Шенон, учесниците беа добредојдени и од страна на претседателката на АЕТМ, Д-р Нина Ангеловска (лево).

По воведните обраќања, панел дискусијата ја отвори проектниот менаџер на АЕТМ, Марија Ристовска и им посака добредојде на четирите панелистки:

- Теодора Филовска – сопственик на Vrootok, дигитална маркетинг агенција и Galeksia, Институт за дигитален маркетинг
- Александра Ефримова – сопственик на mitra.mk
- Даница Личанин Блажеска – сопственик на reptilmarketi.mk
- Билјана Божиновска – сопственик на annifarm.com.mk

Панел дискусијата се фокусираше на разоткривање на искуствата на овие жени-претприемачки и сите предизвици, интересни искуства, подеми и падови со кои се соочиле од идејата за своите бизниси, па се до нивна реализација. Се дискутираше и влијанието на Ковид-19 врз е-бизнисите, суштинската важност на тимот и вработените за време на глобална пандемија и воопшто, потребата од квалификуван кадар и како задоволниот клиент е најдобриот вид на маркетинг за било кој бизнис.

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Четврто годишно собрание [април 2021]

На 08.04.2021 се одржа четвртото Годишно Собрание, онлајн, согласно мерките за заштита од корона вирусот.

Во својот поздравен говор претседателката на АЕТМ, Д-р Нина Ангеловска упати благодарност кон бизнис секторот, донорите, институциите и поддржувачите кои го препознаа потенцијалот и потребата од Асоцијацијата за е-трговија на Македонија.

На почетокот на Собранието преку своите воведни обраќања, поддршка за работата на Асоцијацијата упатија Дон Кармин, директорка на Канцеларијата за општ развој на УСАИД во Северна Македонија, регионалниот директор на Мастеркард, г-ѓа Вања Манова и Директорот на Фондот за Иновации и Технолошки Развој – г-дин Коста Петров.

По завршувањето на воведните обраќања, продолжи работниот дел на Собранието каде беше даден осврт на сработените активности во изминатата година и беше презентираан и усвоен планот на активности за 2021 година.

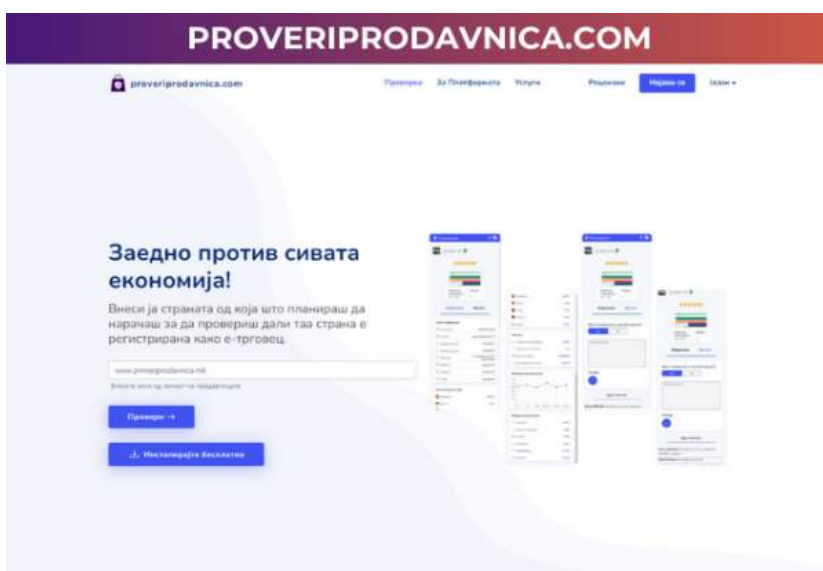
Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Прв виртуелен хакатон „Хакирај ја сивата економија во е-трговија“ [мај 2021]

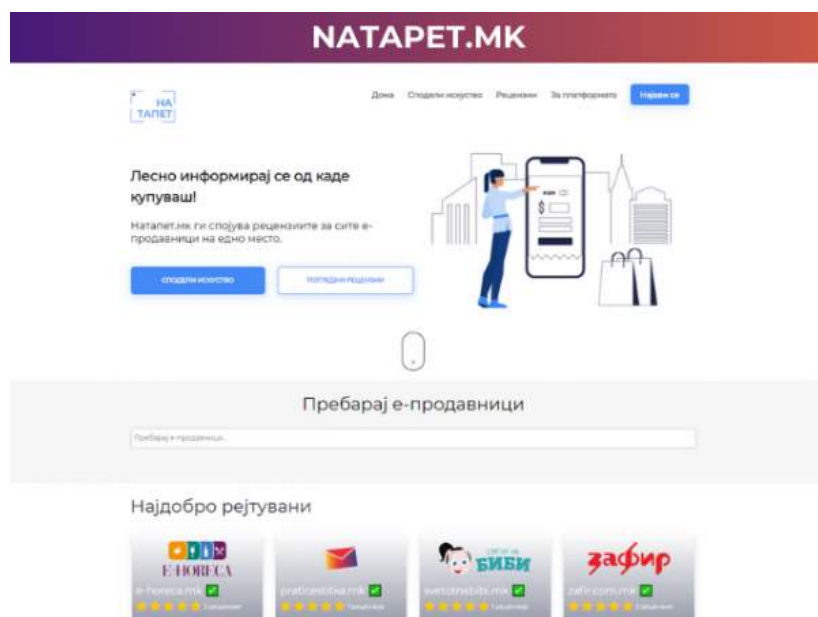

Во периодот од 14.05.21-16.05.21 се одржа првиот виртуелен хакатон за намалување на сивата економија во е-трговија, во организација на АЕТМ, во соработка со ФИНКИ и Економски факултет - Скопје. Десет тимови составени од студенти од Економски факултет, Скопје и ФИНКИ работеа на креативни решенија одговарајќи на еден од двата поставени предизвици „Едуцирај и мотивирај“ и „Детектирај и сузбиј“.

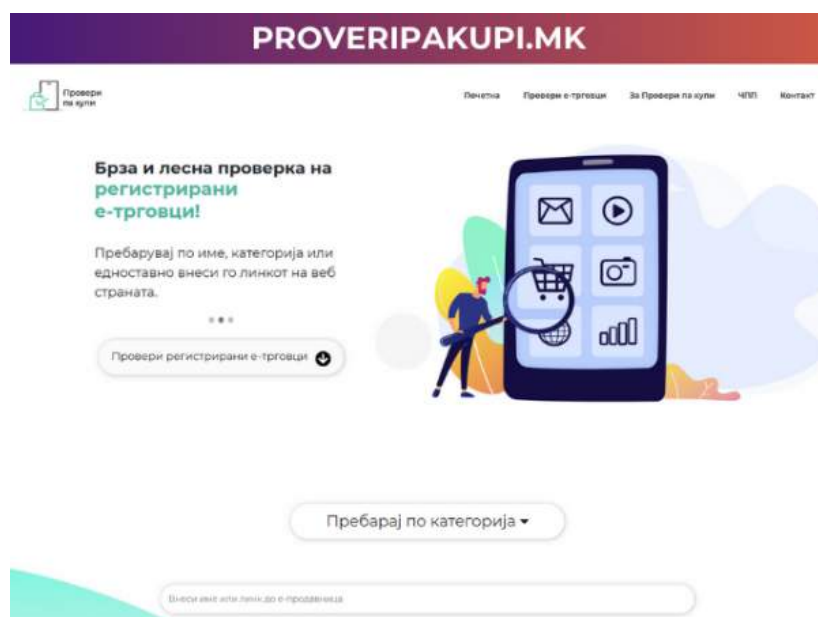
По 48 часовна работа на тимовите кои беа менторирани од 18 ментори од приватниот сектор, академијата, како и институциите УЈП и Царинската управа, студентите ги презентираа своите решенија пред жири комисијата составена од Д-р Нина Ангеловска, Претседател на АЕТМ, Проф. Д-р Димитар Трајанов, од ФИНКИ и Проф. Д-р – Ежени Брзовска, од Економски факултет – Скопје. По евалуацијата од жирито, беа прогласени три победнички тимови чии концепт решенија се состоеа од:

1) Веб екстензија за Google Chrome
 пребарувач која прави
 автоматска проверка на
 валидност на одредена
 е-продавница согласно
 регистарот на е-трговци-
proveriprodavnica.com ;

2) Веб платформа каде може да се прочитаат и остават рецензии за е-трговци со цел да се информираат е-купувачите за валидноста и интегритетот на е-продавниците во Македонија - natapet.mk;

3) Регистар на сите регистрирани е-продавници со категоризација за лесно навигирање и проверка на регистрираните е-трговци - proveripakupi.mk.

За победничките решенија беше обезбеден награден фонд од 3.000 евра кои им послужија за имплементација на решенијата.

Првиот хакатон за намалување на сивата економија во организација на АЕТМ се оддржа со поддршка од главниот партнер Mastercard, златните партнери Касис АД Скопје и НЛБ Банка АД Скопје, дигиталниот партнер – А1 Македонија, како и со поддршка на Националната агенција за европски образовни програми и мобилност и на компаниите Ендава, Хаселт, Ред Бул, Кликни јади и Нескафе Македонија.

Победничките решенија беа лансирани во периодот од мај до декември 2021 година. Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Втор регионален eTrade for Women Masterclass во соработка со UNCTAD [јуни 2021]

Со цел да се забрза развојот на е-трговијата во земјите во регионот и да се поддржи инклузивно проширување на претприемништвото во дигиталната економија за жените и воопшто учеството на жените во креирањето на клима за раст и развој на е-трговијата, на 30.06. и 01.07.2021 година, АЕТМ го ко-организираше вториот регионален Мастерклас за жени од е-трговија на Балканот под насловот: „Поддршка на жените претприемачи за време на нивното дигитално патување“, во виртуелен формат, на кој главен домаќин беше УНКТАД Амбасадорот за е-трговија на Балканот – Нина Ангеловска. Овој настан е дел од серијата на Мастерклас настани кои се организираат низ целиот свет, во рамки на eTrade for Women иницијативата на УНКТАД (Конференција на ОН за трговија и развој). На Мастеркласот присуствуваа повеќе од 90 жени - дигитални претприемачи од Северна Македонија, Албанија, Србија, Црна Гора, Босна и Херцеговина, Хрватска и Бугарија.

За време на првиот ден од дводневниот Мастерклас, учесничките имаа шанса да ги слушнат презентациите на еминентни регионални експерти на теми поврзани со дигиталната економија, како што се корисничко искуство (UX) и задржување на клиентите, на кои се презентираа трендовите во овие области.

Учесничките исто така ја проследија и панел дискусија за креирање на политики во е-трговија насловена „Градење силни дигитални екосистеми – перспективи од Балканот“. Панел дискусијата имаше за цел да ги покаже различните перспективи на

панелистките за начините за поддршка на дигиталното претприемништво и за можностите за жените, да изградат просперитетна и инклузивна дигитална економија.

На панел дискусијата се зборуваше за влијанието на Ковид – 19 пандемијата за забрзување на развојот на е-трговијата во земјите во регионот, за улогата на владите во подржувањето на инклузивно проширување на претприемништвото во дигиталната економија, вклучително и за жените и воопшто во креирањето на клима за раст и развој на е-трговијата. Целата панел дискусија може да се погледне [на овој линк](#).

Првиот ден од Мастеркласот беше завршен со неформален „Fireside“ разговор со Нина Ангеловска. Во неформалниот разговор кој го водеше водителот Жарко Димитриоски, Ангеловска зборуваше за самите почетоци на развивањето на нејзиниот интерес за е-трговија, за предизвиците кои се појавиле за време на трансформирање на пазарот за е-трговија во Македонија со платформата Grouper.mk, за потребата од основање на Асоцијацијата за е-трговија на Македонија, како и за подобрување на улогата на жените во општеството. Целиот „Fireside“ разговор може да се погледне [на овој линк](#).

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

#1 Afterwork сесија, 2021: „Да зборуваме за ГДПР во е-трговијата“ [јули 2021]

За подобро разбирање на новата регулатива за заштита на лични податоци – ГДПР (GDPR – General Data Protection Regulation), обезбедување на навремена стручна подготовка и подигање на квалитетот на примена на Законот за заштитата на личните податоци од страна на е-трговците, АЕТМ ја организираше #1 eCommerce Afterwork сесија во 2021 година, на тема: “Да зборуваме за ГДПР во е-трговијата”. Оваа сесија беше овозможена со поддршка на Mastercard и беше наменета само за членовите на АЕТМ.

За време на настанот, Игор Кузевски кој е експерт во областа на заштита на личните податоци одржа предавање преку кое на присутните им помогна да се запознаат со ГДПР, како и со измените во регулативата за заштита на личните податоци и чекорите

што треба да се преземат од аспект на имплементација. По информативното предавање следеше интерактивна дискусија помеѓу присутните членови и предавачот која дополнително придонесе за информирање на членовите околу важноста на ГДПР и заштитата на личните податоци во целост.

Фотографиите од настанот можете да ги погледнете на [овој линк](#).

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Иницијатива “Agri e-commerce” [август 2021 - март 2022]

Македонските агро производители добија можност бесплатно да ги усовршат нивните дигитални вештини, но и да се поврзат со домашните е-трговци за да ги пласираат своите производи на домашните веб платформи за е-трговија. Агро производителите беа избрани преку [ЈАВНИОТ ПОВИК](#) објавен од АЕТМ во октомври 2021 година.

Оваа активност е дел од иницијативата „Agri E-commerce“ која е поддржана од Програмата за зголемување на пазарната вработливост (ИМЕ), финансирана од Швајцарската агенција за развој и соработка, а се спроведува од страна на АЕТМ.

Целта на иницијативата е поддршка на локалните агро производители кои сакаат да ги пласираат своите производи надвор од својата локална околина и сакаат да започнат со нивна продажба со помош на е-трговијата.

Со овој повик АЕТМ се вклучува во напорите за подигнување на свеста за бенефитите од е-трговијата и зголемување на понудата за е-трговијата во нашата земја. Нашата цел е да мотивираме повеќе агро производители да ги зголемат своите дигитални вештини и да ја искористат е-трговијата како дополнителен продажен канал на своите производи, кој ќе им овозможи да ја зголемат својата продажба и дигитално присуство.

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Четврта годишна конференција за е-трговија [ноември 2021]

На 12-ти ноември се одржа Четвртата годишна конференција за е-трговија на AETM во хибриден формат, односно со истовремено физичко и онлајн присуство. COVID-19 значајно го забрза растот на е-трговијата – компаниите мораа да се адаптираат со цел да ги одржат своите бизниси, да стигнат до нови потенцијални клиенти и да компензираат за падот на физичките локации за време на рестриктивните мерки и карантините. Е-трговијата одигра исклучителна улога во процесот на адаптација. Како резултат, денес компаниите се подготвени или „Ready“, и поставени или „Set“ за забрзан раст на нивниот бизнис или „Grow“. Оттаму и темата на ова четврто издание го носеше наслов **„E-commerce: Ready, Set, Grow!“**.

Четвртото издание беше првото хибридно издание и воедно најголемото досега. Програмата на конференцијата беше фокусирана на дигитализацијата и дигиталната нација кои се неопходни за да се задржи раст на е-трговијата предизвикан од глобалната пандемија, на безбедноста и на иновативните е-плаќања, како и на „триаголникот“ на довербата, технологијата и регулативата, на влијанието на COVID-19 врз е-трговијата во Македонија и во Европа, на регионални и глобални лекции и трендови во дигиталниот маркетинг, како и на улогата на жените во дигиталниот свет и во е-трговијата. На конференцијата присуствуваа речиси 500 учесници, а свое излагање имаа 28 искусни говорници од 10 земји од светот.

По завршување на конференцијата, учесниците беа поканети да ја оценат конференцијата од различни аспекти (целокупна организација, локација, да дадат свој фидбек за секоја од панел-дискусиите, „fireside“ разговорите, главните говорници, како

и да дадат дополнителни коментари од нивна гледна точка). 86,6% од учесниците кои го одговориле прашалникот ја оцениле конференцијата во целина со високи оценки (4 и 5). Просечната оцена за целокупното задоволство од конференцијата изнесува 4,38. Исто така, според одговорите, конференцијата ги исполнила и ги надминала очекувањата на 84,2% од учесниците.

Во продолжение можат да се прочитаат и петте клучни заклучоци од конференцијата:

1. Продолжува растот на е-трговијата во Македонија, особено кон домашните е-трговци
2. Неопходно е да се зголеми користењето на дигиталните услуги, меѓу кои и интернетот и банкарството
3. Безбедноста и довербата се клучни за е-трговијата
4. Инклузивноста и родовата еднаквост се потребни за подобри перформанси на компаниите
5. Потребно е постојано учење, менување и примена на нови алатки и тактики

Линкот до фотографиите од конференцијата може да се погледне [овде](#).

Линкот од aftermovie видеото од конференцијата може да се погледне [овде](#).

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Годишна анализа за е-трговија [ноември 2021]

Како македонска асоцијација која ја претставува и застапува е-трговијата во Р.С.Македонија, заедно со сите засегнати страни се залагаме за трасирање и олеснување на патот кон поголем раст и развој на овој значаен и просперитетен сектор. За таа цел, на иницијатива на Асоцијацијата, а со поддршка на Mastercard се изготвуваат извештаи од анализата на состојбата со е-трговијата во Република Северна Македонија. Покрај тоа што овие публикации ја отсликуваат состојбата на развојот на е-трговијата во Р.С.Македонија, тие претставуваат и појдовна основа за преземање иницијативи за забрзување на нејзиниот раст и развој.

Овогодишниот извештај е насловен: **“Преглед на е-трговијата во Република Северна Македонија и споредба со регионот и европските земји 2021”** и истиот се состои од четири дела.

Во првиот дел се анализира состојбата со е-трговијата во 2020 година и тоа обем и вредност по трансакции, како и по видот на уредот и местото на издавање на картичката и местото на опслужување на уредот преку податоците на НБРСМ. Исто така, направена е анализа на податоците за начините на користење на платежните картички за да се согледа промената во навиките за нивно користење.

Вториот дел од анализата е посветен на разработка на профилот на македонскиот е-корисник и е-купувач, како и негова споредба со балканскиот и европскиот. Се употребуваат податоците од Еуростат, прибрани од Државниот завод за статистика кои служат за анализирање на податоците за интернет пристап во домаќинствата и употреба на интернетот од населението на возраст од 16-74 години. Анализирани се и

податоците за интернет пристап, веб страни, понуда и онлајн продажба на деловните субјекти со над 10 вработени без финансискиот сектор.

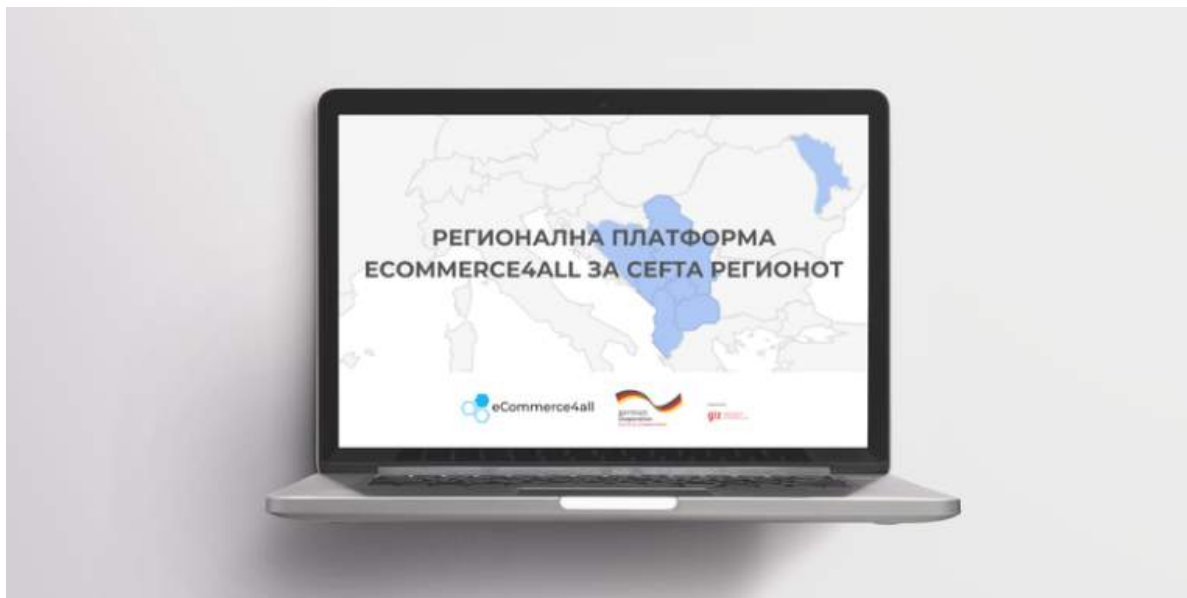
Во третиот дел на извештајот се анализира потенцијалот за развој кој може да обезбеди понатамошен раст на е-трговијата, а за таа цел се користени: B2C индексот за е-трговија на UNCTAD (E-commerce B2C Index) и Индексот на подготвеност за мрежно поврзување (The Networked Readiness Index - NRI).

Во четвртиот дел се дадени заклучните согледувања, како и преглед на иницијативите за унапредување на е-трговијата преземени од АЕТМ. Претходните објавени анализи во 2018 и 2020 содржат низа препораки за забрзан раст и натамошен развој на е-трговијата во земјата кои се групирани во три главни групи и тоа препораки насочени кон понудата во е-трговија, кон побарувачката (население) и заеднички препораки кои ги засегаат и понудата и побарувачката.

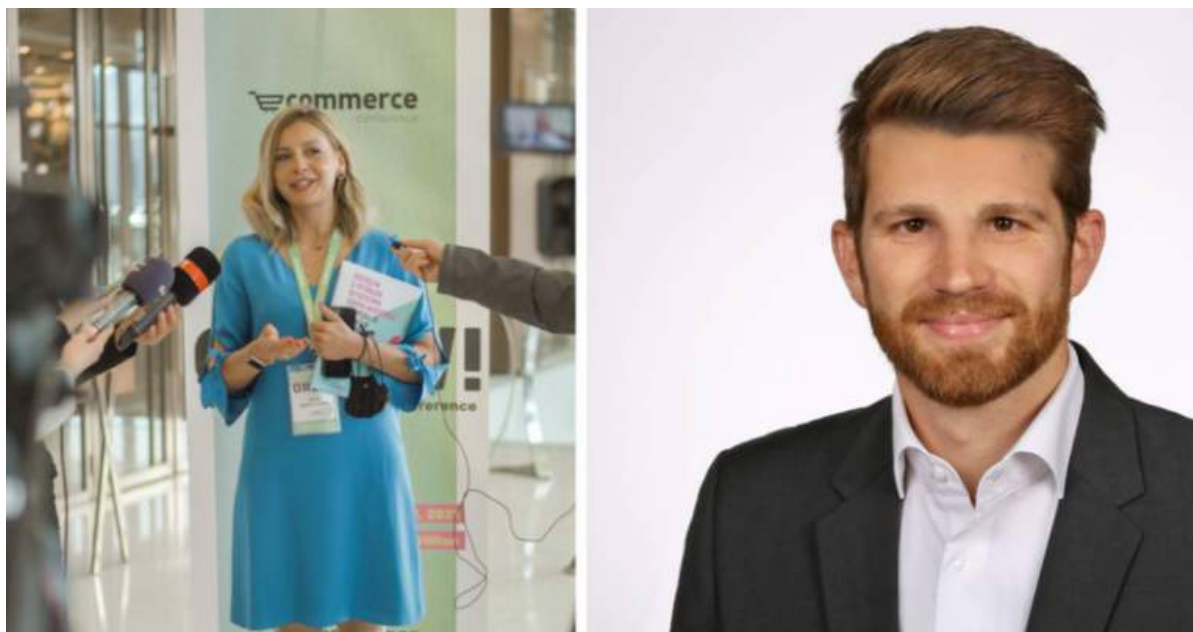
Анализите можат да се прегледаат на [овој линк](#).

Регионална веб платформа за е-трговија за ЦЕФТА регионот [ноември 2021- април 2023]

По успешно лансираната платформа Ecommerce4All.mk за македонскиот пазар, со поддршка Отворениот регионален фонд за надворешна трговија – регионален проект имплементиран од Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ), АЕТМ ќе ја развива и шири платформата регионално, правејќи ја достапна за земјите од ЦЕФТА регионот. Во 2020 година ја лансиравме платформата Ecommerce4all.mk која претставува центар со информации и ресурси за водење на бизнис со е-трговија за сите постојни и нови е-трговци во Северна Македонија. Платформата беше развиена како дел од проектот “Е-трговија за сите” поддржан од Проектот на УСАИД за развој на деловниот екосистем, а сега истата ќе се проширува за сите земји од ЦЕФТА регионот, односно Србија, Босна и Херцеговина, Албанија, Косово, Црна Гора и Молдавија, покрај Северна Македонија.

Преку имплементацијата на оваа регионална платформа, е-трговците од ЦЕФТА регионот, кои планираат да ги прошират своите бизниси со е-трговија надвор од границите на својата земја во претстојните години, ќе имаат на располагање унифицирана точка од каде ќе имаат можност ги обезбедат сите неопходни, релевантни и доверливи информации поврзани со е-трговијата во регионот. Платформата ќе биде достапна на локалниот јазик за секоја земја, а за сите земји ќе биде достапна и на англиски јазик.

Проектот “Регионална платформа Е-трговија за сите” ќе се имплементира во три фази. Регионалната платформа ќе се состои од четири модули, од кои првите три модули ќе ги покриваат клучните аспекти на водење бизнис во е-трговија, како што се правната регулатива за е-трговија, плаќање и испорака. Овие модули ќе бидат проследени со еден дополнителен модул – успешни приказни.

Секој од овие модули ќе содржи релевантни информации специфични за земјата, упатства, прирачници, документи поврзани со темата и видео презентации. Развојот на модулите ќе биде прилагоден на секоја од 7-те земји на ЦЕФТА регионот во зависност од ресурсите и можностите за реализација на секој модул. Покрај четирите модули, ќе биде развиен еден основен почетен модул кој ќе ја презентира состојбата на е-трговијата преку статистика и податоци за развојот на пазарот на е-трговија (интерактивни графикони за состојбата на е-трговијата во секоја земја и споредби на пр. на е-купувачи, платежни картички, дигитални вештини, UNCTAD B2C индекс за подготвеност за е-трговија и други релевантни податоци на Еуростат).

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

#2 Afterwork предновогодишна сесија, 2021: „5 маркетинг резолуции за 2022“ [декември]

Со цел да го прославиме доаѓањето на новата година, како и целата напорна работа која беше остварена во текот на 2021 сè со цел нагласување на потенцијалот на е-трговијата во земјата преку реализирање на проекти и иницијативи кои излегуваат во пресрет на оваа брзо растечка индустрија, на 14.12.2021 се одржа предновогодишна Afterwork дружба овозможена од Mastercard и беше наменета за членовите на АЕТМ.

Дарјан Раденковиќ, Главен за бизнис развој во Види Вака, зборуваше за маркетинг резолуциите за кои смета дека се најважни за бизнисите да ги опфатат со цел да имаат успешна 2022.

По завршувањето на интерактивната сесија со Дарјан, заедно со нашите членови, соработници, пријатели и партнери без кои македонската е-трговија не би била тоа што е денес, предновогодишно наздравивме и си посакавме безброј нови успеси во новата 2022.

Благодарни сме за довербата и досегашната соработка и силно веруваме дека ќе продолжиме заедно да растеме и придонесуваме за побрз раст и развој на е-трговијата.

Сите фотографии од настанот можете да ги погледнете на [овој линк](#).

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Останати активности на АЕТМ во 2021

Учество на настанот “Transforming Systems - Creating the Future” [февруари 2021]

Претседателката на АЕТМ, Нина Ангеловска присуствуваше на настанот “Transforming Systems – Creating the Future (Accelerator Lab Launch)” организиран од UNDP МК на кој се дискутираше за COVID-19, климатските промени, инклузивното креирање политики и дигитализација и останување во чекор со забрзаното темпо и сложеноста на развојните предизвици.

Ангеловска беше дел од третата сесија од настанот која беше посветена на локалните успешни приказни за трансформативни промени заедно со Коста Петров, директорот на Фондот за иновации и технолошки развој, Горјан Јовановски, креатор на апликацијата за следење на загадувањето на воздухот AirCare и Неби Бекири, заменик СЈО на Green Climate Fund.

Средба со МФ и стопанските комори за Стратегијата за реформа на даночниот систем за периодот од 2021-2025 [април 2021]

АЕТМ беше дел од состаноците одржани од страна на министерот за финансии, Фатмир Бесими, заедно со претседателите на стопанските комори на коишто се дискутираше за даночната реформа и за акцискиот план за годинава во однос на Стратегијата за реформа на даночниот систем за периодот 2021-2025 година. Заедно со претседателите на стопанските комори: Бранко Азески – на Стопанската комора на Македонија, Неби Хоџа – на Комората на Северозападна Македонија, Штефан Петер – на Советот на странски инвестиции, Виктор Мизо – на Асоцијацијата на компании со технолошки напредно производство, Ајдован Адемовски – на МАТТО, Патрик Мартенс – на германско стопанство, Анета Антова Пешева – на МАСИТ и Драган Митковски – потпретседател на Сојузот на стопански комори зема учество и претседателката на АЕТМ, д-р Нина Ангеловска.

Министерот Бесими ја истакна важноста од партнерството на Владата со приватниот сектор и порача дека покрај превземените мерки, важна е конзистентноста и инклузивниот процес со засегнатите страни при носењето на одлуките. Целта на оваа средба беше дискутирањето на приоритетите на Стратегијата за реформа на даночниот систем кои се стремат кон поголема праведност во оданочувањето, поголема ефективност на даночниот систем за подобра наплата на приходите, намалување на неформалната економија, поголема даночна транспарентност, подобар квалитет на услугите, како и воведување еколошко (зелено) оданочување.

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Меморандум за соработка со Агенција за заштита на лични податоци [мај 2021]

Со цел зајакнување на меѓусебната соработка во областа на обезбедување на информации, едукација и поддршка на членовите на Асоцијацијата во усогласување на нивното работење со законските регулативи, на крајот на мај претседателката на АЕТМ, Др. Нина Ангеловска и Директорот на Агенција за заштита на личните податоци, Имер Алиу потпишаа меморандум за соработка.

Со потпишување на меморандумот двете страни ќе се зложат заеднички да реализираат активности кои ќе придонесат за подигнување на јавната свест за правото на заштита на личните податоци и подобрување, надградба и прилагодување на воспоставените системи за заштита на личните податоци на членовите на асоцијацијата – компаниите со прописите за заштита на личните податоци.

Дел од овие активности вклучуваат и воспоставување на механизми за доставување на информации и известувања до членовите на асоцијацијата – компаниите, со кои ќе им се дадат насоки кои чекори треба да ги преземат за да го усогласат своето работење со прописите за заштита на личните податоци. Исто така, Агенцијата и Асоцијацијата ќе споделуваат тековни информации и организираат заеднички настани поврзани со обработката на личните податоци и нивната заштита кои ќе имаат за цел да го поттикнат усогласувањето на секторското законодавство во Република Северна Македонија со прописите за заштита на личните податоци.

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Меморандум за соработка со ДПИ [јули 2021]

Со цел намалување на сивата економија во е-трговијата и зајакнување на меѓусебната соработка на Асоцијацијата за е-трговија и Државниот пазарен инспекторат, претседателката на АЕТМ, Др. Нина Ангеловска и в.д. директорката на ДПИ, Анета Симеска Димоска потпишаа меморандум за соработка.

Во меморандумот се наведува дека АЕТМ и ДПИ ќе разменуваат информации од заеднички интерес, ќе споделуваат тековни и нови искуства, ќе учествуваат на настани од областа за е-трговија, ќе разменуваат професионални совети и ќе придонесуваат за развојот на соодветни програми од областа на е-трговијата за потребите на корисниците на услугите на страните. Државниот пазарен инспекторат и Асоцијацијата исто така ќе организираат и заеднички активности поврзани со сивата економија во е-трговијата, кои ќе имаат за цел да влијаат на намалувањето на сивата економија во е-трговија и да го поттикнат работењето на е-трговците како регистрирани правни субјекти, следејќи ги прописите од законската регулатива, како и да поттикнат раст и развој на е-трговијата во Република Северна Македонија.

Преку потпишувањето на овој меморандум, Државниот пазарен инспекторат се стекна со Почесно членство во Асоцијацијата за е-трговија на Македонија.

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Меморандум за соработка со ИДУЕП [август 2021]

Поттикнување на забрзан развој на дигитална трансформација на општеството, како и ставање приоритет на потребата од воведување на е-трговија се во фокусот на потпишаниот Меморандум за соработка помеѓу АЕТМ и Институтот за добро управување и евро-атлантски перспективи (ИДУЕП).

Во меморандумот се наведува дека АЕТМ и ИДУЕП ќе споделуваат релевантни информации од заеднички интерес, ќе споделуваат тековни и нови искуства, ќе учествуваат на настани од областа за е-трговијата, дигитализацијата и доброто управување, ќе разменуваат професионални совети и ќе придонесуваат за развојот на соодветни програми кои се од поширок општествен интерес. Институтот и АЕТМ исто така меѓусебно ќе се информираат за планирање на активности на проекти и каде што постои можност ќе можат да реализираат заеднички проекти во земјата и странство.

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

Учество во новиот годишен извештај за е-трговијата во Европа - “European E-commerce Report 2021” [септември 2021]

EUROPE E-COMMERCE REPORT 2021 • EASTERN EUROPE • NORTH MACEDONIA

NORTH MACEDONIA

INTERVIEW

Nina Angelovska

 Macedonian Ecommerce
 Association

COVID-19

How has Covid-19 changed consumer behavior and preferences in online shopping?

According to data from the National Bank, online transactions to domestic e-shops noted an increase of 135% in 2020, compared to 2019. However, this data includes utility bills, payments and other services, which means it's not all retail or online shopping.

According to our survey, conducted on 2.800 e-shoppers, 46% said that Covid did not affect or change their habits, and 37% said that as a result of Covid, they started buying more online and increased the number of orders they were making pre-Covid. Additionally, 20% started using e-government services for the first time. When asking respondents if these habits will stay, the majority said they intend to keep shopping online at this increased rate.

The restrictive measures imposed by the Government due to Covid have pushed people to change their behaviour. As a country with very low digital skills, this has pushed people to increase their digital skills during this time. The selling propositions of e-commerce during the pandemic were no longer “saving time and more convenience” but rather protecting our health or simply not having another choice during lockdowns and restrictive measures imposed by the Government. That was a very important factor in accelerating and pushing people to learn how to pay their bills online, how to shop groceries online etc.

Have you noticed specific product categories or retailers hit hard from the lockdown(s)?

E-commerce turnover to foreign e-shops and platforms dropped significantly in 2020 due to booking hotels, travel, and

airline tickets. The most sold product online is still apparel – there was actually an increase due to Covid. Previously, grocery shopping online was extremely small, but has grown, and it is expected that people will continue using online supermarkets to have groceries delivered at home.

How did the infrastructure fare with the increase in online shopping from Covid-19?

The increased volumes imposed challenges for e-retailers, delivery in particular. However there were businesses that were ready to respond to the challenges and capitalize on the opportunities. Some adapted with introducing contactless delivery and other Covid-related measures.

There are around 40 logistics delivery companies in North Macedonia. The pandemic increased domestic online shopping, increasing proportionally the business of the delivery companies. The challenges of the delivery companies were on one hand from the tech side, how to make their systems more efficient and handle the increase, but on the human resources side as well. As this is a very people-intensive industry, having one positive Covid case meant interrupting the whole chain and process due to isolation of others. Many increased their number of employees and vehicles to cope.

Were there any initiatives towards helping SMEs get online or stay afloat, or any digitalization initiatives?

I was part of the Government, as Minister of Finance until September 2020. We designed many COVID measures to support the business sector...putting focus not only on the “What” but the “Why” and “How”. With one of the measures that was aiming to stimulate domestic consumption by giving financial assistance to targeted groups of people, we designed the measure in a way that people get it via payment cards, be able to spend it to the affected sectors aiming to also achieve other more systematic goals like speeding up our way towards a cashless society, more payment cards usage (at physical and online shops), more POS terminals. The fund for innovation and technology development had some initiatives for small grants to help with digital tools. There were interest-free loans from the Development Bank with a grant component for

“Previously, grocery shopping online was extremely small, but has grown, and it is expected that people will continue using online supermarkets to have groceries delivered at home.”

MSMEs who will apply e-commerce or digitalize processes.

Additionally, the Association helped with the transition to online commerce. With the project “Ecommerce for all” supported by USAID Business Ecosystem Project, the Ecommerce4all.mk platform was launched that represents a knowledge and resource center for all existing and new e-commerce companies. As part of the project, the Association also contributed to increasing the digital skills of over 150 MSMEs via the organized learn-a-thons and helped 40 MSMEs open their e-shop or join a marketplace through the financial and advisory support it provided.

Digitalization has definitely been put higher on the agenda now since Covid-19.

Were there any new innovations in payment/delivery methods during the lockdown?

Regarding payments, there is a new law that is expected to be adopted soon that will open the landscape for fintech companies. PayPal is available only for paying, but not receiving. Domestic companies can only connect with one of the five banks for e-payment processing, so there haven't been any innovations on the payment side during the pandemic.

Regarding delivery, many companies introduced contactless delivery during the pandemic making people feel safer with limited body contact. Some delivery companies began investing in new software and digital processes.

Continued on the following page

85

„Европскиот континент е дом на разновидни пазари за е-трговија кои многу се разликуваат. Дигиталните вештини, вклучително и користењето интернет, заедно со куповната моќ се фактори што влијаат врз употребата и растот на е-трговијата. За време на пандемијата предизвикана од Covid-19, користењето интернет се зголеми со нормална стапка на раст, заокружувајќи ја годината со 89% од населението што пристапува на интернет (ова ги опфаќа сите 37 земји). Иако БДП не забележа значителен раст, се предвидува дека 2021 година ќе биде подобра економска година за континентот.“ – вели извештајот на Ecommerce Europe & EuroCommerce. Од овој извештај произлегуваат најновите факти за е-трговијата во Европа, вклучувајќи употребата на интернет, е-купувачи, промет на е-трговија и инфраструктурни индекси за 37 земји. Она што е ново во овојгодишниот извештај е обемната анализа за содржината на веб-сајтовите, т.е. нејзините карактеристики, особености, како и растот на сообраќајот на најпосетуваните европски веб-продавници низ ЕУ-27.

NORTH MACEDONIA

INTERVIEW

I think that overall, as a country we managed to capitalize on the opportunities brought by Covid as we were navigating the challenges, but we could have done much better. And this is due to many underlying weaknesses of our society, i.e., lack of readiness for the digital economy, ability to apply digital solutions quickly, low digital skills of our nation, capacity and skills for fast adaptations, etc.

What are policymakers doing in regard to e-commerce?

E-commerce is getting more attention with the onset of the pandemic among policymakers and international donor organizations as well. There are plans for drafting a new law on e-commerce aligned with the EU standards and regulation. Other related laws are being updated and amended as well. The above-mentioned new law on payment services that is awaited to be adopted in 2021 is expected to have positive effects in the e-commerce market, as it will enable fintech solutions and stimulate more competition, especially to the banks. There is also a new law on Personal data protection complying with the EU regulations (GDPR), which has been recently adopted.

SUSTAINABILITY

What is the conversation around sustainability in e-commerce?

In recent years there is a growing discussion on the green economy and we are looking forward to seeing more efforts on this very important topic. IFIs, donors and international organizations are contributing to putting a stronger focus on sustainability. There are many non-governmental organizations and activists pushing for change that play a great role in raising awareness.

However, we still have a long way to go. For the moment, I do not think consumers are willing or able to pay more for sustainable options in e-commerce, mostly due to the level of development of our economy and the weak purchasing power.

“There are plans for drafting a new law on e-commerce aligned with the EU standards and regulation.”

Во овој извештај зема учество и АЕТМ преку интервју со претседателката на Асоцијацијата, Нина Ангеловска. Таа во интервјуте зборува за тоа како рестриктивните мерки за време на глобалната пандемија ги натера луѓето да го променат своето однесување и да ги зајакнат своите дигитални вештини, што е особено важно за земјите како Северна Македонија кои имаат ниски дигитални вештини на населението. Во интервјуте се зборува и за поволностите на е-трговијата кои веќе не беа дефинирани како „заштеда на време и поголема удобност“, туку заштита на здравјето или едноставно немање друг избор за време на забраните за движење (lockdowns) и рестриктивните мерки.

*Преземете го интервјуте со претседателката на АЕТМ, Нина Ангеловска на [овој линк](#) (PDF верзија).

*Целиот извештајот е бесплатен за членовите на АЕТМ.

Учество во иницијативата за унапредување на фриленсерството во рамки на проектот “Reconomy” [октомври 2021]

На 28.10.2021 се одржа првата тркалезна маса посветена на “фриленсерството” во Северна Македонија, организирана во рамки на RECONOMY програмата, на која се дискутираше за новите нестандартни форми на “вработување”, со фокус на промоција на фриленсерството преку дигитални платформи, како можност за само-вработување и генерирање дополнителни приходи.

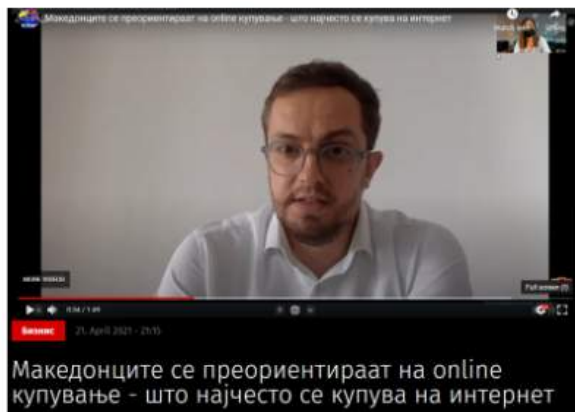
На тркалезната маса како претставници од АЕТМ земаа учество Претседателката, Д-р Нина Ангеловска и Генералниот Секретар, Виктор Стојкоски. Д-р Нина Ангеловска беше модератор на дискусија помеѓу присутните на која се дискутираше за некои од главните предизвици за фриленсерите како што е неможноста за остварување на работнички и социјални права (особено за женската млада популација); комплексните административни процедури за плаќање на данокот на личен доход при остварувањето приходи од странство; отсуство на интернационални софистицирани решенија за наплата како PayPal и сл.

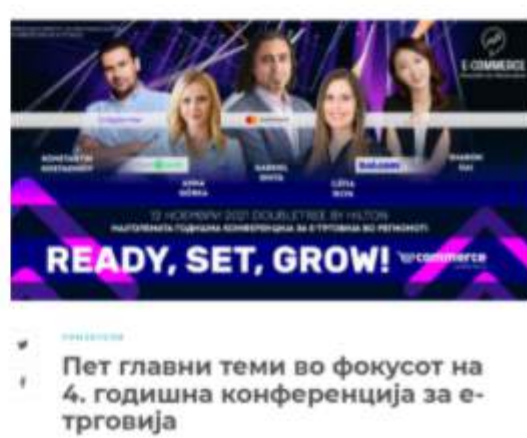
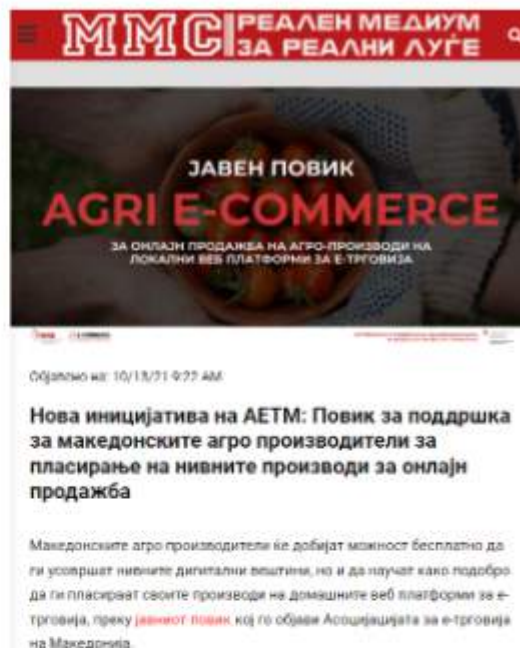
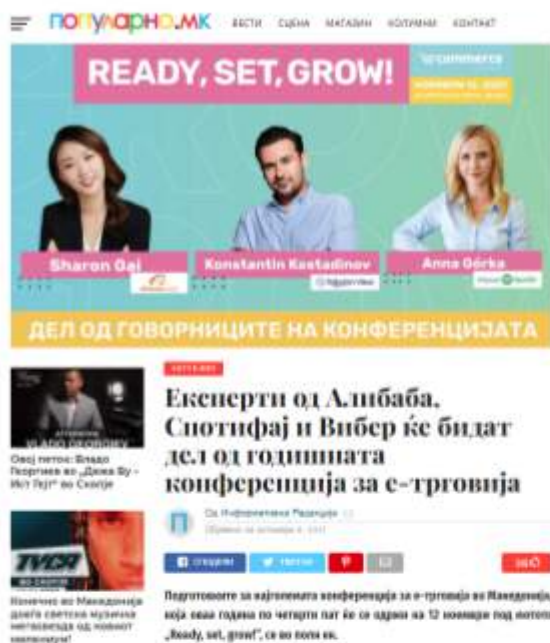
На тркалезната маса присуствуваа претставници од владините и невладините организации, претставници на интернационалните развојни организации, како и независни експерти и фриленсери кои ги споделија своите ставови и гледишта.

Повеќе информации за оваа активност можете да прочитате [на овој линк](#).

АЕТМ во медиумите

Во текот на 2021 година, АЕТМ гостуваше во над 65 медиуми и зема активно учество во национални ТВ и радио емисии, весници, магазини и веб портали со над 450 објави кои се од областа на економијата, е-трговијата и бизнис заедницата.

Членови во АЕТМ и поддржувачи на е-трговијата

Во изминатиот период од јануари до декември 2021, на АЕТМ и се придружија 25 нови членови. Во моментот, Асоцијацијата брои над 115 членови. На крајот на годината беше испратен и прашалник за Ажурирање на податоците од регистарот на членови до сите членови на АЕТМ, во кој имаше и прашање за задоволство од соработката и членството во АЕТМ. На ова прашање вкупно одговорија 65 членови, а **просечната оцена на задоволство на членовите од соработката и членството во АЕТМ изнесува 4.79.**

ГЕНЕРАЛЕН ПАРТНЕР

PHILIP MORRIS TUTUNSKI KOMBINAT
PRILEP D.O.O. SKOPJE
ФИЛИП МОРИС ТУТУНСКИ КОМБИНАТ
ПРИЛЕП Д.О.О.СКОПЈЕ

ПРЕМИУМ ЧЛЕНОВИ

ПОЧЕСНИ ЧЛЕНОВИ

